

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 11. oktobrī
(OR. en)

13994/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0234(COD)

AGRI 599
FOOD 72
ENV 1101
COMPET 971
SAN 578
MI 839
IND 523
CONSOM 353
ENT 212
CODEC 1822

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Atkritumu pamatdirektīva – ar pārtiku saistīti aspekti – prezidentvalsts un Komisijas sniegta informācija – <i>viedokļu apmaiņa</i>

Pielikumā pievienots prezidentvalsts sagatavots informatīvs dokuments, kurā ietverti jautājumi, kas paredzēti, lai dotu ievirzi ministru viedokļu apmaiņai par minēto tematu Padomes (Lauksaimniecība un zivsaimniecība) 2023. gada 23. un 24. oktobra sanāksmē.

Atkritumu pamatdirektīva – ar pārtiku saistīti aspekti

– Prezidentvalsts sagatavots informatīvs dokuments

ANO Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam kā ilgtspējīgas attīstības mērķis (IAM) 12.3. ir izvirzīts mērķis līdz 2030. gadam uz pusi samazināt pārtikas izšķērdēšanu pasaules mērogā uz vienu iedzīvotāju mazumtirdzniecības un patēriņa līmenī, kā arī samazināt pārtikas zudumus ražošanas un piegādes ķēdē, tostarp zudumus pēc ražas novākšanas ¹.

Padome 2016. gada 28. jūnijā pieņemtajos secinājumos ² atzina, ka pārtikas zudumu un izšķērdēšanas samazināšana ir pasaules mēroga problēma un ka tās risināšanai ir vajadzīgi pasaules mēroga, reģionāli un vietēji pasākumi, un aicināja dalībvalstis apstiprināt savu apņemšanos sasniegt IAM 12.3. Tā arī aicināja Komisiju uzņemties iniciatīvas, tostarp visā vērtību ķēdē labāk integrēt pārtikas zudumu un izšķērdēšanas novēršanu.

2008. gadā pieņemtajā Atkritumu pamatdirektīvā ³ ir noteikti pamatjēdzieni un definīcijas saistībā ar atkritumu apsaimniekošanu ES līmenī. 2018. gadā tā tika grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/851, ar kuru dalībvalstīm tika noteikts pienākums kā daļu no atkritumu rašanās programmām izstrādāt īpašas pārtikas izšķērdēšanas novēršanas programmas.

¹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/>.

² 10730/16.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu.

Komisija 2023. gada 5. jūlijā iesniedza Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikumu ar turpmākiem grozījumiem Atkritumu pamatdirektīvā, tostarp juridiski saistošus pārtikas izšķērdēšanas samazināšanas mērķrādītājus. Tā ir viena no saistībām, kas izklāstītas stratēģijā “No lauka līdz galdam”. Tāpat priekšlikuma mērķis ir veicināt ES un tās dalībvalstu apņemšanos sasniegt IAM 12.3.

Priekšlikumā ir noteikti šādi pārtikas izšķērdēšanas samazināšanas mērķrādītāji dalībvalstu līmenī, kas jāsasniedz līdz 2030. gada 31. decembrim:

- “pārstrādes” posmā – par 10 % salīdzinājumā ar 2020. gadā radīto daudzumu;
- “mazumtirdzniecības un izplatīšanas”, “restorānu un sabiedriskās ēdināšanas” un “mājsaimniecību” posmā – kopā 30 % (vienībās uz vienu iedzīvotāju) salīdzinājumā ar 2020. gadā radīto daudzumu.

Priekšlikumā nav iekļauti “primārās ražošanas” posma mērķrādītāji. Ietekmes novērtējumā Komisija secina, ka atkritumi primārajā ražošanā papildina tādas pārtikas ķēdes nepilnības, ko lauksaimnieki nevar ietekmēt, piemēram, meteoroloģiskos apstākļus vai tirgu.

Priekšlikumā ir ietverti arī noteikumi saistībā ar dalībvalstu “pārtikas izšķērdēšanas novēršanas programmām” un pasākumi, kas dalībvalstīm jāveic, lai novērstu pārtikas atkritumu rašanos primārajā ražošanā, pārstrādē un izgatavošanā, mazumtirdzniecībā un citos pārtikas izplatīšanas kanālos, kā arī mājsaimniecībās. Minētie pasākumi cita starpā ir šādi:

- izstrādāt paradumu maiņas intervences pasākumus un informācijas kampaņas, kuru mērķis ir veicināt izpratni par pārtikas izšķērdēšanas novēršanu,
- apzināt un novērst pārtikas piegādes ķēdes funkcionēšanas nepilnības un atbalstīt sadarbību starp visiem aktoriem, vienlaikus nodrošinot preventīvo pasākumu izmaksu un ieguvumu taisnīgu sadali,
- veicināt pārtikas ziedošanu un cita veida pārdali cilvēku patēriņam, priekšroku dodot pārtikas izmantošanai cilvēku uzturā, nevis dzīvnieku barošanai un atkalpārstrādei nepārtikas produktos,
- atbalstīt apmācīšanu un prasmju pilnveidi, kā arī atvieglot piekļuvi finansējuma iespējām, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem un sociālās ekonomikas aktoriem.

Turklāt priekšlikumā paredzēts, ka Komisija līdz 2027. gada beigām pārskatīs atbilstības mērķrādītājiem pakāpi, lai vajadzības gadījumā tos mainītu, paplašinātu, attiecinot tos arī uz citiem pārtikas piegādes ķēdes posmiem, vai nospraustu jaunus mērķrādītājus laikposmam pēc 2030. gada.

Prezidentvalsts atzīmē, ka priekšlikums ir ļoti svarīgs lauksaimniecības un pārtikas nozarei. Tas, ka priekšlikumam ir tieša ietekme uz pārtikas ķēdi, ir ļoti nozīmīgi, jo īpaši tāpēc, ka samazināšanas mērķrādītāji ir noteikti konkrētos pārtikas ķēdes posmos.

Ņemot vērā minēto, prezidentvalsts uzskata, ka ir svarīgi pēc tam, kad Komisija būs sniegusi informāciju, Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomē rīkot viedokļu apmaiņu par priekšlikumu.

Prezidentvalsts ierosina debatēs pievērsties ar pārtiku saistītiem jautājumiem, pamatojoties uz šādiem jautājumiem:

1. – Kā jūs vērtējat priekšlikumu attiecībā uz tiem elementiem, kas ir saistīti ar pārtikas izšķērdēšanu?
2. – Jūsprāt, kādi instrumenti ir vispiemērotākie, lai sasniegtu priekšlikuma mērķus attiecībā uz pārtikas izšķērdēšanu?